

Procedura postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę

DZIECKO Z CUKRZYCĄ – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

*Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi - większy od 250 mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci młodzieży dominuje **cukrzyca typu 1** – charakteryzuje się przewlekłym procesem autoimmunologicznym niszczącym komórki B trzustki, co prowadzi do częściowego lub całkowitego niedoboru insuliny. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz utrata wagi. W chwili obecnej, w warunkach poza szpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy insulinowej). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę, wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, dają przyjemność i satysfakcję.*

Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia -stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 70 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów, jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.

Szkoła Podstawowa im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Drawskim Młynie
Procedura wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora Szkoły Nr 4/2025/2026 z dnia
1 października 2025 r.

I CEL PROCEDURY:

Zapewnienie bezpiecznego pobytu dziecka chorego na cukrzycę w szkole.

II ZAKRES PROCEDURY:

Powyższy dokument reguluje i określa sposoby monitorowania, jak również uprawnienia i obowiązki nauczycieli i rodziców w stosunku do dzieci chorych na cukrzycę . **Dokument ten koresponduje z przyjętymi w Szkole w roku 2019 Zasadami postępowania z dzieckiem przewlekle chorym, które zawierają pakiet ogólnych informacji, dotyczących także dziecka z cukrzycą.**

W sytuacjach nagłych, kiedy stan zdrowia dziecka wymaga natychmiastowej opieki medycznej, nauczyciele, dyrektor szkoły, pielęgniarka zobowiązani są udzielenia pomocy w zakresie posiadanych umiejętności oraz wezwania karetki pogotowia ratunkowego.

II OBOWIĄZKI:

1. Obowiązki Rodziców (opiekunów prawnych):

- 1) Rodzice powiadamiają dyrektora o zdiagnozowanej chorobie dziecka i przedkładają zaświadczenie/dokumentację medyczną ucznia w zakresie dotyczącym sprawowania opieki, dawkowania insuliny, monitorowania poziomów cukru.
- 2) Zapewniają dziecku w szkole wyposażenie niezbędne do prawidłowej opieki i monitorowania stanu zdrowia:
 - a. glukometr,
 - b. pen,
 - c. glukagon – zwrócić uwagę na datę ważności na opakowaniu,
 - d. odpowiednie napoje.
- 3) Kierują się zasadą, że do szkoły może przyjść jedynie dziecko zdrowe, bez objawów infekcji, urazów, niepokojącego stanu związanego z przebiegiem cukrzycy.
- 4) W przypadku pogorszenia się stanu zdrowia dziecka, w odpowiedzi na informację ze szkoły, osobiście odbierają je do domu.
- 5) Kiedy istnieją przeszkody związane z osobistym odebraniem chorego dziecka ze szkoły, organizują odbiór za pośrednictwem innej osoby, przedkładającej w szkole stosowne

Szkoła Podstawowa im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Drawskim Młynie
Procedura wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora Szkoły Nr 4/2025/2026 z dnia
1 października 2025 r.

upoważnienie rodzica/ opiekuna prawnego.

- 6) Podejmują się obowiązku udziału w kilkudniowym wyjeździe klasowym, w którym ma zamiar uczestniczyć ich dziecko, jako bezpośredni opiekunowie odpowiedzialni za zdrowie i życie podopiecznego. Pokrywają za siebie koszty wyjazdu.
- 7) Rodzice/opiekunowie prawni są obowiązani do przygotowania dla dziecka „PAKIETU PIERWSZEJ POMOCY”, opisanego w punkcie II.5.

2. Obowiązki Dyrektora Szkoły:

- 1) Monitoruje wykonywanie zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom chorym na cukrzycę.
- 2) Podejmuje starania w celu zorganizowania w szkole profilaktycznej opieki zdrowotnej dla dzieci oraz odpowiada za przeszkolenie kadry w zakresie zapewniania właściwej opieki nad dzieckiem chorym na cukrzycę.
- 3) Na zebraniach organizacyjnych na początku roku szkolnego lub w trakcie roku szkolnego, tuż po uzyskaniu informacji o chorobie dziecka zapoznaje rodziców z obowiązującymi procedurami postępowania z dzieckiem przewlekle chorym, w tym z dzieckiem z cukrzycą.
- 4) Zapoznaje wszystkich pracowników szkoły z treścią w/w procedur.

3. Obowiązki Nauczycieli:

- 1) Odpowiadają za zdrowie i bezpieczeństwo podopiecznych, dostosowując formy pracy dydaktycznej oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia.
- 2) Obejmują ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
- 3) Stosują się do obowiązujących procedur, biorą udział w szkoleniach na temat cukrzycy.
- 4) Informują rodziców o stanie zdrowia i samopoczuciu dziecka.
- 5) Powiadamiają telefonicznie rodziców w przypadku złego samopoczucia dziecka.
- 6) Prowadzą działania prozdrowotne, uważnie obserwują zachowanie dziecka i reagują adekwatnie do sytuacji.
- 7) Mogą podawać leki po wyrażeniu zgody i odpowiednim przeszkoleniu. **Załącznik nr 1 i Załącznik nr 2** do Zasad postępowania z dzieckiem przewlekle chorym.

Szkoła Podstawowa im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Drawskim Młynie
Procedura wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora Szkoły Nr 4/2025/2026 z dnia
1 października 2025 r.

- 8) W razie potrzeby podają lek ratujący życie – Glukagon – szczegółowe informacje o leku i sposobie podania niżej.
- 9) Wzywają karetkę pogotowia, gdy stan dziecka z cukrzycą nagle się pogorszy i dziecko będzie traciło kontakt z rzeczywistością lub straci przytomność.

4. CODZIENNE POWINNOŚCI NAUCZYCIELA WOBEC DZIECKA CUKRZYCĄ

Każdemu dziecku z cukrzycą należy zapewnić w szkole:

- 1) Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
- 2) Możliwość podania insuliny - za pomocą wstrzykiwacza (pena) lub pompy insulinowej, także podczas lekcji.
- 3) Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobistą pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
- 4) Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
- 5) Możliwość zaspokojenia pragnienia czy uzupełnienie węglowodanów oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
- 6) Możliwość skorzystania z telefonu w celu skomunikowania się z rodzicami - także w trakcie trwania zajęć edukacyjnych.
- 7) Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach itp.
- 8) Umożliwienie uczestnictwa dziecka w klasowych wyjazdach kilkudniowych, pod warunkiem udziału w takich wyjazdach rodzica/opiekuna dziecka lub wyrażeniu zgody przez kierownika wycieczki z zobowiązaniem do monitorowania stanu zdrowia ucznia i podawaniem leków w razie potrzeby.
- 9) Dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz metod i form pracy do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych dziecka z cukrzycą .

Szkoła Podstawowa im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Drawskim Młynie
Procedura wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora Szkoły Nr 4/2025/2026 z dnia
1 października 2025 r.

5. „PAKIET PIERWSZEJ POMOCY”

CO UCZEŃ Z CUKRZYCĄ ZAWSZE POWINIEN MIEĆ ZE SOBĄ W SZKOLE, NA WYCIECZCE ?

- 1) Pompa insulinowa, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy lub wstrzykiwacz, jeżeli insulina jest podawana za pomocą Pena.
- 2) Glukometr z zestawem pasków.
- 3) Plastikowy pojemnik na zużyte paski.
- 4) Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć w-f lub wzmożonego wysiłku w danym dniu.
- 5) Dodatkowe produkty – soczek owocowy lub coca- cola lub tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
- 6) Telefon do rodziców/opiekuna prawnego.
- 7) Informację w postaci kartki (w środku pakietu) lub bransoletkę na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
- 8) Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku) umieszczony w opisanym imieniem i nazwiskiem ucznia pojemniku.

IV INSTRUKCJA PODAWANIA GLUKAGONU W SYTUACJI ZAGROŻENIA ŻYCIA

Glukagon jest identyczny z naturalnym hormonem, produkowanym przez ciało człowieka. Może być używany w sytuacjach nagłych, kiedy pacjent jest w ciężkiej hipoglikemii, a nie można mu udzielić pomocy medycznej. Preparat szybko podniesie poziom glukozy we krwi i w ciągu 10-15 minut cofnie epizod hipoglikemiczny.

Jak działa Glukagon?

Glukagon uwalnia glukozę przechowywaną w wątrobie i powoduje podniesienie poziomu glukozy.

Co zawiera zestaw Glucagon?

Zestaw zawiera strzykawkę wypełnioną płynem rozcieńczającym, butelkę z 1 mg glukagonu w proszku oraz instrukcję użycia.

Czy każdy może korzystać z zestawu? : Tak.

Nauczyciele powinni uważnie przeczytać instrukcję i zapoznać się z zestawem, aby

Szkoła Podstawowa im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Drawskim Młynie
Procedura wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora Szkoły Nr 4/2025/2026 z dnia
1 października 2025 r.

wiedzieć, jak postępować w nagłej sytuacji.

Czy powinno się zadzwonić po pogotowie?: Tak.

Jeśli dziecko jest nieprzytomne, natychmiast należy podać Glucagon, a następnie zadzwonić po karetkę. Nie należy w tym momencie podawać niczego drogą doustną.

Jaką dawkę Glukagonu należy podać i czy jest ryzyko przedawkowania?

Dawka dla osób dorosłych wynosi 1 mg (cała zawartość zestawu), a dla dzieci o wadze poniżej 25 kg – 0,5 mg (połowa zawartości zestawu). Nie ma ryzyka przedawkowania.

Jak należy przechowywać zestaw Glucagonu?

Zestaw został zaprojektowany w taki sposób, aby można go było nosić przy sobie. W temperaturze pokojowej może być przechowywany przez 18 miesięcy, pod warunkiem, że nie minęła data ważności.

W lodówce, w temperaturze od 2 do 8°C, może być przechowywany przez trzy lata.

Po tym czasie zestaw należy wymienić na nowy. Nigdy nie używaj zestawu Glucagon po dacie ważności wydrukowanej na opakowaniu.

ZESTAW GLUCAGON KROK PO KROKU

1. Zdejmij plastikową pomarańczową nakrętkę z butelki Glucagon. Wsuń igłę w gumową uszczelkę na butelce.
2. Wstrzyknij cały płyn ze strzykawki do butelki. Gumowa uszczelka jest sztywna, ale przebicie jej igłą nie będzie trudne.
3. Pozostaw strzykawkę w butelce i lekko nią potrząśnij, aż do całkowitego rozpuszczenia płynu. Roztwór powinien być przejrzysty.
4. Upewnij się, że tłok jest wciśnięty, następnie delikatnie go wyciągnij, aż cały roztwór znajdzie się w strzykawce.
5. Przed zastrzykiem upewnij się, że w strzykawce nie ma powietrza. Unieś skórę np. po zewnętrznej stronie uda i wbij w nią igłę. Podczas wykonywania zastrzyku nie ma możliwości zrobienia krzywdy.
6. Jeśli po zastrzyku możesz nawiązać kontakt z chorym, podaj mu słodki napój lub sok, aby utrzymać wysoki poziom glukozy we krwi. Następnie jak najszybciej należy podać posiłek lub przekąskę.